

Ramazan: Rahmet, Mağfiret ve Bereket Ayı*

12 Nisan Pazartesi gecesi Ramazan ayının ilk teravih namazını kılıp aynı gece ilk sahurumuza kalkarak rahmet, mağfiret ve bereket ayını karşılayacağız. Manevi güzelliklerle dolu Ramazan ayı müminler için rahmet ve bereket kaynağıdır. Bu zaman dilimini iyilik ve ibadetlerle geçiren mümin ebedi kurtuluşun kapısını aralar.

“Ramazan”, “yaz sonunda yağıp yeryüzünü tozlardan temizleyen yağmur” manasında “er-ramza” kelimesinden veya “Güneş ışınlarından taşların yanıp kızması” anlamında olan “er-ramaz” kelimesinden alınmıştır. Bu yağmur, yeryüzünü nasıl temizleyip yıkarsa; kızgın yer, orada yürüyenlerin ayaklarını nasıl yakarsa, **Ramazan ayı da müminleri günah kirlerinden öylece temizler, yakar, yok eder.** (Râzî, Tefsîr, V, 71)

Rasulullah (sav) hadisi şerifinde Ramazan ayının bu özelliğine şöyle vurgu yapmaktadır:

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

"Kim, faziletine inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek ramazan orucunu tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır." (Buhârî, Savm 6)

Müşriklerin işkence ve zulümleri artınca müminler Medine'ye hicret etmişlerdi. İlk önce Mescidi Nebevi inşa edilmiş ve İslam Devletinin temelleri atılmaya başlanmıştı. Hicretten yaklaşık 18 ay sonra Yüce Allah, hicrî takvimin 8. ayı olan Şâban ayında, Ramazan orucunu farz kılan şu ayetleri indirdi:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿183﴾ أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿184﴾ شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيْكُم وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿185﴾

“Ey inananlar! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, sakınasınız diye size de sayılı günlerde farz kılındı... Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği aydır. Öyle ise sizden Ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun. Kim o anda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah sizin için kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar, sayıyı tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine karşılık, Allah'ı tazim etmeniz, şükretmeniz içindir.” (Bakara, 2/183-185)

Kalplerimizi Ramazana Hazırlayalım

Müminleri günahlarından arındıran oruç ibadetinin bu ayda farz olması, son ilahi kitap olan Kur'an'ın bu ayda indirilmeye başlanması, içerisinde bin aydan daha hayırlı Kadir gecesinin bulunması, teravih- mukabele-iftar- sahur ve fitır sadakası gibi ibadetlerin bu ayda olması gibi Ramazan ayını dini hayatımızda değerli kılan birçok önemli nokta vardır.

Bütün bu özellikleri ile Ramazan ayı kültürümüzde **On Bir Ayın Sultanı** olarak isimlendirilmiştir. Kamerî aylardan dokuzuncusu olan Ramazan ayı boyunca Müslümanlar, Ramazan'ın manevi atmosferi ile ibadet yoğunluğu ve heyecanı içinde olurlar. Bu ay içerisinde müminler; iç muhasebesini yapar, ibadetleri ile Rabbi ile olan bağı kuvvetlendirir, nefis ve şeytana karşı sabrını güçlendirerek yoğun bir eğitim faaliyetine girerek bu aydan manevi olarak rahatlamış, güçlenmiş ve arınmış olarak çıkar.

Rasulullah (sav) Ramazan ayının fazilet ve bereketinden ashabının ve müminlerin istifade edebilmeleri için kalplerin Ramazana hazır olması gerektiğini ifade etmiştir. Ramazan'ın değerini ve önemini yeterince kavrayabilen mümin bu ayı gaflet içerisinde geçirmez. Ramazan'ın her iftarını, sahurunu, teravihini, sabahını ve akşamını Allah'ın rahmetine ulaşmak ve cennetin kapısını aralamak için bir fırsat olarak görür. Ramazana hazır gönüllerle girmek gerekir ki Ramazan'ın ayının sonunda bayram yapabilelim.

Sevgili Peygamberimiz, Ramazan öncesinde yaptığı sohbetlerle, ashabının zihinlerini ve gönüllerini bu mübarek aya hazırladı:

و عن عبادة بن الصامت أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال يوما وحضر رمضان

أَتَاكُمْ رَمَضَانُ، شَهْرُ بَرَكَةٍ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ فِيهِ، فَيُنْزِلُ الرَّحْمَةَ، وَيَحُطُّ الْخَطَايَا، وَيَسْتَجِيبُ فِيهِ الدُّعَاءَ، يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَى تَنَافُسِكُمْ، وَيُبَاهِي بِكُمْ مَلَائِكَتَهُ، فَأَرَوْا اللَّهَ مِنْ أَنْفُسِكُمْ خَيْرًا، فَإِنَّ الشَّقِيَّ مَنْ حُرِمَ فِيهِ رَحْمَةُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

Akabe biatlerinde etkin görev almış olan Ubâde b. Sâmit (ra), Ramazan ayının yaklaştığı bir günde Resûlullah"ın (sav) şöyle dediğini nakleder: **“Ramazan ayı size bereketiyle geldi, Allah o ayda sizi zengin kılar, bundan dolayı size rahmet indirir, hataları yok eder, o ayda duaları kabul eder. Allah Teâlâ sizin (Ramazan ayındaki ibadet ve hayır konusunda) birbirinizle yarış etmenize bakar ve meleklerine karşı sizinle övünür. O hâlde iyilik ve hayırdan yana Allah Teâlâ"ya kendinizi gösterin. Ramazan ayında Allah"ın rahmetinden kendisini mahrum eden kimse bedbaht kimsedir.”**(Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, III, 344

Bir başka rivayette ise; **Sevgili Peygamberimiz** bir Şaban ayının sonunda Ramazan ayma girerken ashabına hitap ederek Ramazan ayının kutsiyet ve faziletini şöyle belirtmiştir:

- Ey insanlar! Yüce ve mübarek bir ayın gölgesi üzerinize bastı.

O ayda bir gece vardır ki bin aydan daha hayırlıdır.

Allah o ayda oruç tutmayı farz kıldı. Geceleyin ibadet yapmayı (terâvih namazı kılmayı) nâfile kıldı.

O ayda bir hayır işleyen kimse diğer aylarda bir farz işlemiş gibi olur.

O ayda bir farz işleyen ise diğer aylarda yetmiş farz işlemiş gibi sevap alır.

O, sabır ayıdır. Sabrın karşılığı ise cennettir.

O, yardımlaşma ayıdır.

O ayda müminin rızkı bolllaştırılır.

... O öyle bir aydır ki evveli rahmet, ortası mağfiret ve sonu cehennem ateşinden kurtuluştur....(et-Tergîb, II, 94.)

Cennet Kapılarının Açıldığı Ay

Ramazan ayı günahların bağışlandığı, Allah'ın rahmet ve mağfiretinin müminlerin üzerine adeta yağmur gibi yağdığı bir mevsim. Öyle ki; Allah Resulü (sav) Ramazan ayını cennet kapılarının açılıp cehennem kapılarının kapandığı ay olarak ifade etmiştir:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « أَتَاكُمْ رَمَازَانُ شَهْرٌ مُبَارَكٌ فَرَضَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ تَفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَتُغْلَقُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَحِيمِ وَتُغْلَقُ فِيهِ مَرَدَّةُ الشَّيَاطِينِ لِلَّهِ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ مَنْ حَرَّمَ خَيْرَهَا فَقَدْ حَرَّمَ »

“Mübarek Ramazan ayı size geldi. Yüce Allah bu ayda size oruç tutmayı farz kıldı. Bu ayda sema (cennet) kapıları açılır, cehennem kapıları ise kapanır ve şeytanların azgınları bağlanır...” (Nesâî, Sıyâm, 5)

Oruç ibadeti ile manevi olarak güçlenen mümin içerisinde bulunduğu ayın her gecesini, her iftar ve sahurunu bağışlanma için fırsat bilmelidir. Allah Resulü(sav) Ramazan ayında Allahu Teâlâ'nın kendisinden af dileyen birçok mümini affettiğini, Ramazanın her gecesinde azaptan kurtulup Allah'ın rahmetine kavuşan nice bahtiyar müminin olduğunu şöyle ifade etmiştir:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ « إِذَا كَانَتْ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ رَمَازَانَ صُفِّدَتِ الشَّيَاطِينُ وَمَرَدَّةُ الْجَنِّ وَغُلِّقَتِ أَبْوَابُ النَّارِ فَلَمْ يَفْتَحْ مِنْهَا بَابٌ وَفُتِحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ فَلَمْ يُغْلَقْ مِنْهَا بَابٌ وَنَادَى مُنَادٍ يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ أَقْبِلْ وَيَا بَاغِيَ الشَّرِّ أَقْصِرْ وَلِلَّهِ عِتْقَاءُ مِنَ النَّارِ وَذَلِكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ . »

“Ramazan ayının ilk gecesi olunca, şeytanlar ve azgın cinler zincire vurulur, cehennem kapıları kapatılır ve hiçbirisi açılmaz. Cennetin kapıları açılır ve hiçbirisi kapanmaz. Sonra bir (melek) şöyle seslenir: Ey hayır dileyen, ibadet ve kulluğa gel! Ey şer isteyen günahlarından

vazgeç! Allah'ın bu ayda ateşten azat ettiği nice kimseler vardır ve bu Ramazan boyunca her gece böyledir. ” (İbn Mâce, Sıyâm, 2)

Rahmet ve Mağfiret Ayı

Bütün varlıkları, rahmetiyle kuşatmış olan Allah, "sınırsız ve sonsuz rahmet ve merhamet sahibi" anlamında, "Rahmân ve Rahîm" dir. Yüce Rabbimiz; **سَبَقَتْ رَحْمَتِي غَضَبِي** “**Rahmetim gazabımı geçti.**”(Müslim, Tевbe, 15) buyurarak, merhametinin celâlinden önde geldiğini açıkça bildirir. Yüce Rabbimiz, bu rahmet ile yarattığı tüm canlılara acır, şefkatle muamele eder ve nimetler vererek ihsanda bulunur.

Allah'ın rahmetinin ne kadar derin, şefkatinin ne denli nihayetsiz olduğuna dikkat çekmek isteyen Resûlullah'ın bunu, annenin yavrusuna karşı merhameti ile örnek verdiği şu hadis oldukça dikkat çekicidir:

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ أَنَّهُ قَالَ قَدِمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَبْيٍ فَإِذَا امْرَأَةٌ مِنَ السَّبْيِ تَبْتَغِي إِذَا وَجَدَتْ صَبِيًّا فِي السَّبْيِ أَخَذَتْهُ فَأَلْصَقَتْهُ بِبَطْنِهَا وَأَرْضَعَتْهُ فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « أَتَرَوْنَ هَذِهِ الْمَرْأَةَ طَارِحَةً وَلَدَهَا فِي النَّارِ ». فُلْنَا لَا وَاللَّهِ وَهِيَ تَقْدِرُ عَلَى أَنْ لَا تَطْرَحَهُ . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « لِلَّهِ أَرْحَمُ بِعِبَادِهِ مِنْ هَذِهِ بَوْلَدِهَا »

Ömer Bin Hattab (ra): (bir gazve sonrasında), Resûlullaha bir grup esir getirildi. İçlerinden bir kadın telaş içinde esirler arasında yavrusunu arıyordu. Sonunda bir çocuk buldu ve onu kucaklayıp bağrına bastıktan sonra emzirmeye başladı. Durumu gören Hz. Peygamber yanındakilere, **“Bu kadının çocuğunu ateşe atacağına inanır mısınız?”** diye sordu. Onlar da, “Hayır.” diye cevap verdiler. Bunun üzerine Peygamber (sav), **“Bilin ki, Allah'ın kullarına olan rahmeti, bu kadının çocuğuna olan şefkat ve merhametinden çok daha fazladır”.** (Buhârî, Edeb, 18) buyurdu.

Kullarına karşı bu kadar rahmet ve mağfiret sahibi olan Rabbimiz Ramazan ayında ayrı rahmet nazarı ile kullarına bakar. Rasulullah (sav) müminleri bekleyen rahmet ayını anlatırken bu ayı ihlaslı bir şekilde ibadetle geçiren müminin günahlarının bağışlanacağı müjdesini şöyle vermiştir:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ ». .

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre Resûlullah (sav) müminleri Ramazanı ibadetle değerlendirmeye teşvik ederek şöyle derdi: **“Kim inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa geçmiş günahları bağışlanır.”** (Buhârî, İmân, 28.)

Ebu Hureyre'den aktarılan bir kutsi hadisle orucun nasıl bir rahmete vesile olduğunu yeniden hatırlayalım:

قال الله عزَّ وجلَّ : كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا الصَّيَامَ ، فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ . وَالصَّيَامُ جُنَّةٌ فَإِذَا كَانَ يَوْمٌ صَوْمٌ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرْفُثْ وَلَا يَصْخَبْ ، فَإِنْ سَابَّهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ ، فَلْيَقُلْ : إِنِّي صَائِمٌ . وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفٌ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ . لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا : إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ بِفِطْرِهِ ، وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ

“Aziz ve celîl olan Allah "İnsanın oruç dışında her ameli kendisi içindir. Oruç benim içindir, mükâfatını da ben vereceğim" buyurmuştur. Oruç kalkandır. Biriniz oruç tuttuğu gün kötü söz söylemesin ve kavga etmesin. Şayet biri kendisine söver ya da çatarsa: ‘Ben oruçluyum’ desin. Muhammed’in canı kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki, oruçlunun ağız kokusu, Allah katında misk kokusundan daha güzeldir. Oruçlunun rahatlayacağı iki sevinç anı vardır: Birisi, iftar ettiği zaman, diğeri de orucunun sevabıyla Rabbine kavuştuğu andır.” (Buharî, Savm 9; Müslim, Sıyam 163)

Ramazan ayında sabır, tevekkül, şükür ve ibadet eğitiminden geçen mümin bütün bir yılı mümince yaşama noktasında kuvvet kazanır. Bütün bir yıl şeytanın, nefsin ve şeytanlaşmış insanların olumsuz etkilerine maruz kalacak olan mümin, Ramazan ayında manevi bir enerji yüklenir. Bu manevi güç ile gelecek Ramazana kadar ibadet ve itaate ihlasla devam etme, günahlara direnme noktasında sabır ve dirayet sahibi olur. Rasulullah (sav) hadisi şeriflerinde şöyle buyurur:

الصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ ، وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ ، مُكَفِّرَاتٌ مَا بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتَنَبَتْ الْكَبَائِرُ

“Büyük günahlardan kaçınıldığı sürece, beş vakit namaz ile iki cuma ve iki ramazan, aralarında geçen günahlara kefarete olur.”(Müslim, Tahâret, 16)

Maddi ve manevi olarak oruç tutulursa nasıl bir mükâfatı vardır? Bu sorunun cevabını Efendimiz (s.a.s)’den dinleyelim.

مَا مِنْ عَبْدٍ يَصُومُ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا بَاعَدَ اللَّهُ بِذَلِكَ الْيَوْمِ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا

"Allah rızası için bir gün oruç tutan kimseyi Allah Teâlâ, bu bir günlük oruç sebebiyle cehennem ateşinden yetmiş yıl uzak tutar." (Buhari, Cihad 36)

Cennet kapılarının açıldığı Ramazan ayını gerçek anlamda oruç tutarak geçiren müminlerin Cennete Reyyan kapısından gireceklerini Rasulullah (sav) şöyle müjdelere:

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ : الرِّيَّانُ ، يَدْخُلُ مِنْهُ الصَّائِمُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ ، يُقَالُ : أَيْنَ الصَّائِمُونَ ؟ فَيَقُومُونَ لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ ، فَإِذَا دَخَلُوا أُغْلِقَ فَلَمْ يَدْخُلْ مِنْهُ أَحَدٌ

"Cennette reyyân denilen bir kapı vardır ki, kıyamet günü oradan ancak oruçlular girecek, onlardan başka kimse giremeyecektir. Oruçlular nerede? diye çağrılır. Onlar da kalkıp girerler ve o kapıdan onlardan başkası asla giremez. Oruçlular girince o kapı kapanır ve bir daha oradan kimse girmez. (Müslim, Sıyam 66)

Ramazan Gecelerinin İhyası Rahmete Vesiledir

Peygamberimiz ramazan gecelerini ihyaya daha fazla önem vermiş olmakla birlikte, rivayetlerden anlaşıldığına göre bu, o gecelerde Peygamberimizin daha çok sayıda nâfile namaz kıldığı anlamına değil, gecenin her zamankine göre daha büyük bir bölümünü ibadetle geçirdiği anlamına gelmektedir.

Teravîh, “rahatlatmak, dinlendirmek” gibi anlamlara gelir. Ramazan ayına mahsus olmak üzere yatsı namazından sonra kılınan sünnet namazın namazın adı olmuştur. Teravîh, sünnet-i müekkededir. Yatsı namazı kılındıktan sonra ve vitirden önce kılınır.

Teravîh namazı **Sevgili Peygamberimiz tarafından Ramazan** aylarında kılınmış olan sünnet namazdır. Hüküm bakımından **sünneti-i müekkede** olan Teravîh namazı Allah'ın rızası gözetilerek kılındığı zaman geçmiş günahlara kefarettir. Bu konuda **Hz. Peygamber (s.a.s.) Efendimiz** şöyle buyurmaktadır:

عن أبي هريرة رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ يُرْعِبُهُمْ فِي قِيَامِ رَمَضَانَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَأْمُرَهُمْ بِعَزِيمَةٍ فَيَقُولُ: مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

Hiz. Ebû Hüreyre (radiyallâhu anh)'nin anlattığına göre: "**Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) onları, kesin bir emirde bulunmaksızın ramazan gecelerini ihyaya teşvik ederdi. (Bu maksatla) derdi ki: "Kim ramazan gecesini, sevabına inanarak ve bunu elde etmek niyetiyle namazla (teravîh) ihyâ ederse geçmiş günahları affedilir.**" (Buhari, Salatü't-Teravîh, 1)

Teravîh namazı cami ve mescitlerde cemaatle kılındığı gibi ferdi olarak evde de kılınabilir. **Pandemi sürecinde kronik rahatsızlığı bulunan veya risk grubunda bulunan kardeşlerimizin dinimizin emrettiği canı ve sağlığı koruma noktasında tedbirli olarak teravîh namazlarını evde kılabilirler.**(31.03.2021 kurul.diyânet.gov.tr) Teravîh namazları aynı zamanda evimizde çocuklarımıza namaz alışkanlığı kazandırabilmek için de bir fırsattır.

Kur'an-ı Kerim'de Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır.

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا

"**Ailene namazı emret ve kendin de ona devam et.**" (Taha, 20/132) İbadetler kulun Allah'a yakınlığın ifadesidir. Çocuklarımızı ibadetlere alıştırmamızın en kolay yolu ise onlara örnek olmakla mümkündür. Onların yanında namaz kılmalı, onların yanında Kur'an okumalı, oruç olduğumuzu onlara hissettirmeliyiz. Bu ramazanda çocuklarımıza ibadet alışkanlığı kazandırarak, İslam'ın en güzel ilkelerini öğretmek ve kendimizde onlara örnek olarak ailemize merhamet edelim.

Oruç Tutmak ile Aç Kalmak Arasında ki Fark

Ramazan, oruç ayı demiştik. Oruç; bedenın aç, susuz ve cinsel ilişkiden ayrı kalması olduğu gibi kişinin kötü söz ve davranışlardan uzak kalarak İslam ahlakı ile donanması demektir. Bundan dolayı orucun maddi ve manevi boyutu vardır. Beden ve ruh birbirini nasıl tamamlıyorsa ve biri olmadan diğerini eksik kalıyorsa aynı şekilde sadece aç ve susuz

kalınarak manevi boyutu olmadan tutulan orucun da bir tarafı eksik kalır. İşte madde ve manaya oruç tutturmakla gerçek anlamda “ımsak” kavramını hayatımıza aktarmış olacağız.

Sevgili Peygamberimiz bir hadislerinde şöyle buyurmaktadır.

مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ

"Kim yalan konuşmayı ve yalan-dolanla iş yapmayı terk etmezse, Allah o kimsenin yemesini, içmesini bırakmasına kıymet vermez." (Buhari, Savm 8)

Peki, bize karşı yapılan yanlışlıklar var ise Ramazan ayında ne yapacağız. Bizde hemen dille ve bedenle karşılık mı vereceğiz? Yoksa olgunluk gösterip af yolunu mu tutacağız? Belki her ramazanda dile getirilen ancak hayata aktarmada biraz sıkıntılarımız olan bir hadisi paylaşarak bu duruma Efendimizden çözüm dinleyelim.

إِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ ، فَلَا يَرَفُثْ وَلَا يَصْخَبْ ، فَإِنْ سَاءَ أَحَدٌ ، أَوْ قَاتَلَهُ ، فَلْيَقُلْ : إِنِّي صَائِمٌ

"Hiçbiriniz, oruçlu olduğu gün çirkin söz söylemesin ve kimse ile çekişmesin. Eğer biri kendisine söver veya çatarsa, ‘ben oruçluyum desin’" (Buhari, Savm 9)

Bu hadislerden anlıyoruz ki; orucumuz sadece aç kalmak olmamalıdır. Çünkü ahlaki güzelliklere sahip olmadıkça tutmuş olduğumuz oruç aç kalmaktan ibarettir.

Kur'an Ayında Kur'an'a Sarılmak

Mukabele; üç aylarda ve bilhassa ramazan ayında cami, mescid ve evlerde okunan Kur'an'ı takip etmek suretiyle hatim indirmektir. Bu uygulamanın aslı; Cebrâil(as)'in ramazan aylarında her gece Hz. Peygamber'e gelerek o ana kadar nâzil olan âyet ve sûreleri karşılıklı okuyup kontrol etmelerine dayanır. Kur'an'ın ramazan ayında nâzil olmaya başlaması, bu ayda yapılan amellerin diğer zamanlara göre daha faziletli kabul edilmesi de bu uygulamanın yaygınlaşmasında etkili olmuştur. Resûl-i Ekrem'in vefatından önceki son ramazanda mukabele iki defa gerçekleşmiştir (Buhârî, “Bed'ü'l-vaḥy”, 5) Sahâbeden bazıları ramazan ayı gelince aile fertlerini toplayarak onlara mukabele okurlardı (Nevevî, s. 131 vd.).(TDV İ.A., c.31, 101-102)

Kuran bir aya on bir aydan daha fazla değer katmıştır. Ramazan ayını on bir ayın sultanı yapmıştır. Yine Kuran bir günü bin aydan daha hayırlı kılmıştır. Kendisinde inmeye başlayan Kadir gecesini bin aydan daha hayırlıdır. Kuran-ı Kerimde Kadir Süresinde şöyle buyrulmaktadır.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ { وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ { لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ { تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ أَمْرٍ { سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ

“Şüphesiz, biz onu (Kur'an'ı) Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecesinin ne olduğunu sen ne bileceksin! Kadir gecesini bin aydan daha hayırlıdır. Melekler ve Ruh (Cebrail) o

gecede, Rablerinin izniyle her türlü iş için iner de iner. O gece, tan yerinin ağarmasına kadar bir esenliktir.”(Kadir Suresi 97/1-5)

İçinde inmiş olan ayı on bir ayın sultanı yapan, inmiş olduğu günü bin aydan hayırlı yapan Kur'an-ı Kerim, yaşamında ve hayatında olduğu insanı ise insanlar içinde kıymetli yapar, hayırlı yapar. Rasulullah (sav) Kuran okumaya teşvik ederek şöyle buyurmuştur:

اقْرَأُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعاً لِأَصْحَابِهِ

“Kur'an okuyunuz. Çünkü Kur'an, kıyamet gününde kendisini okuyanlara şefaath olarak gelecektir” (Müslim, Müsâfirîn 252)

Yüce Allah ;

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ

“(O sayılı günler, Ramazan ayı), insanlar için bir hidayet rehberi, doğru yolun ve hak ile batılı birbirinden ayırmanın apaçık delilleri olarak Kur'an'ın kendisinde indirildiği Ramazan ayıdır.” (Bakara, 2/183-185) buyurur.

Son ilahi kitabın ilk mesajlarının vahyedildiği bir ay olan Ramazan da Kur'an'ı yaşama noktasında kendimizi hesaba çekmeliyiz. Kur'an da var olan emirlerin ne kadarı hayatımız var? Günümüzün ne kadarı Kur'an'a uygun? Ev hayatımız, ticaretimiz, kazancımız ve harcamamızın yüzde kaç Müslümanca? Kuranın inmeye başladığı bu ayda Kur'an'a tabi olmak, biat etmek, Müslümanca yaşamak için adım atmak son derece önemlidir. Çünkü Kur'an'a tabi olmak rahmete ulaşmaya vesiledir.

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

“Bu (Kur'an) da bizim indirdiğimiz bereket kaynağı bir kitaptır. Artık ona uyun ve Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.”(Enam 6/155)

Bu ramazan bizim için bir dönüm noktası olmalı. Çünkü bu hayatı ne zaman ve nerede sonlandıracağımızı bilmiyoruz. Ebu Turab Hz. ne güzel ifade etmektedir:

Bugünü düşünürüm.

Dün geçti, yarın var mı?

Gençliğime de güvenmem,

Ölen hep ihtiyar mı?

İnfak ve Fıtır Sadakası Rahmet ve Bereket Vesiledir

Şüphesiz ki Ramazan'da manevi bir iklimin oluşmasını sağlayan şey, bu ayda yapılan ibadetlerin yoğunluğudur. Oruç ve namaz gibi sosyal yardımlaşma ve dayanışma da bu ibadetlerin bir parçasıdır. Bu yüzden Ramazan, müminin sadece bedenlen değil malı ile de kul olmasının gereğini yerine getirdiği bir aydır. Abdullah b. Abbâs, Hz. Peygamber'i (sav)

insanların en cömerdi olarak nitelerken, onun cömertliğin zirvesinde olduğu zamanın ise Ramazan ayı olduğunu belirtmektedir:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجْوَدَ النَّاسِ ، وَكَانَ أَجْوَدَ مَا يَكُونُ فِي رَمَضَانَ حِينَ يَلْقَاهُ جَبْرِيلُ ، وَكَانَ يَلْقَاهُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ فَيُدَارِسُهُ الْقُرْآنَ ، فَلَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجْوَدُ بِالْخَيْرِ مِنَ الرِّيحِ الْمُرْسَلَةِ .

“Resûlullah insanların en cömerdi idi. Onun en cömert olduğu anlar da Ramazan'da Cebrâil'in (a.s.), kendisi ile buluştuğu zamanlardı. Cebrâil (a.s.), Ramazan'ın her gecesinde Hz. Peygamber ile buluşur, (karşılıklı) Kur'an okurlardı. Bundan dolayı Resûlullah Cebrâil (a.s.) ile buluştuğunda, esmek için engel tanımayan bereketli rüzgârdan daha cömert davranırdı.” (Buhârî, Bed'ü'l-vahy, 1)

Ramazan'ın manevi atmosferini oluşturan oruç, namaz ve sadaka, bir hadiste “hayır kapıları” olarak ifade edilmiştir:

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ ثُمَّ قَالَ « أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى أَبْوَابِ الْخَيْرِ الصَّوْمُ جَنَّةٌ وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْخَطِيئَةَ كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ وَصَلَاةُ الرَّجُلِ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ

Muâz b. Cebel'in anlattığına göre, Hz. Peygamber (sav) bir yolculuk esnasında kendisine, *“Sana hayır kapılarını bildireyim mi? Oruç bir kalkandır. Sadaka suyun ateşi söndürdüğü gibi hataları söndürür. Ve (hayır kapılarından) biri de kişinin gece kalkıp namaz kılmasıdır.”* buyurmuş ve ardından,

تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ (16) فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (17)

“Onlar, korkarak ve ümit ederek Rablerine ibadet etmek için yataklarından kalkarlar. Kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden de Allah için harcarlar. Hiç kimse, yapmakta olduklarına karşılık olarak, onlar için saklanan göz aydınlıklarını bilemez.” (Secde, 32/16-17) âyetlerini okumuştur.

Fıtır sadakasının yıllık oluşu, Ramazan ayı gibi insanların ibadete yoğunlaştığı, manevi hayata daha da özen gösterdiği bir zamanda ödenmesi son derece önemlidir. Fıtır sadakası; gündüzü oruç ile gecesi namazla ihya edilen Ramazan ayının bereketidir. İbn Abbâs'tan rivayet edilen bir hadis, hem fıtır sadakasının hikmeti hem de ne zaman ödeneceği konusunda bizleri aydınlatmaktadır:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَكَاةَ الْفِطْرِ طُهْرَةً لِلصَّائِمِ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ وَطُعْمَةً لِلْمَسَاكِينِ

“Resûlullah (sav) hem oruçluyu (işlediği) faydasız fiillerden ve (söylediği) kötü sözlerden temizlemek, hem de fakirlere gıda (temin etmek) üzere fıtır zekâtını farz kıldı. ...” (Ebû Dâvûd, Zekât, 18)

Bu ramazanda ihtiyaç sahiplerine yardım ederek onlara merhamet edelim. Bařta lkemiz olmak üzere tüm dünyada yaşayan kardeşlerimize yardım edelim. Biz onlara merhamet edelim ki, Rabbimizde bizlere merhamet etsin.

Rahmet Dilemeden nce Merhamet Etmek

Rahmet ve mağfiret ayı ramazan da Rabbimizden dualarımızda rahmet dilemeden önce bu ay etrafımızda ki insanlara merhamet gösterelim. şunu unutmayalım ki; rahmetin ve mağfiretin yolu önce merhametli olmaktan geçer. Rasulullah (sav):

: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ)

”الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ ارْحَمُوا أَهْلَ الْأَرْضِ يَرْحَمَكُم مِّنْ فِي السَّمَاءِ“

Abdullah b. Amr, Hz. Peygamber"e (sav) nispet ederek řunu nakletmiřtir: “**Merhametliler (var ya!)... Rahmân, işte onlara merhamet eder. Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki gökyüzündeki(ler) de size merhamet etsin.**” (Eb Dâvûd, Edeb, 58; Tirmiz, Birr, 16)

Alvarlı Muhammed Ltfi (Efe Hz.)’in řu beyti Ramazanda merhamet ve şefkat yolumuz olsun.

İhtiyara eyle hürmet

Sablere kıl merhamet

Misafire sarf et ni'met

Allah'dan istersen rahmet

Sakın incitme bir canı

Yıkarsın arş-ı Rahman'ı

Bir daha ki Ramazan demeyelim! Günahlardan kurtuluş, ibadete sarılış, Kur'an'la diriliş; şayet bu Ramazan olmayacaksa Ne Zaman? Bu ramazan ayı; iyi ve doğruya yöneliş, hatalarımızdan ve günahlarımızdan kurtuluş, kalplerimizin huzur ve sknla dolması için bir fırsat olsun. Tövbe ederek günahlarımızdan arıalım, oruçla maddi ve manevi sıhhate kavuşalım, sadaka ve infak ile kazancımıza ve evimize bereket katalım, Kur'an'ı hayatımıza indirerek ebedi kurtuluşa kapı aralayalım, teravihler ile gecemizi ihya edelim. Kısaca bayram sabahına cenneti hak etmiş müminler olarak ulaşalım.

*Vaazın içeriğinin hazırlanmasında D.İ.B. Hadislerle İşlam adlı eserden yararlanılmıştır.